

DIERETHIEK IS AAN EEN UPGRADE TOE

FOTO: HOLLANDE HOOGTE, JORIS VAN GENNIP

▲ Demonstranten vergeleken het verhongeren van grote grazers in de Oostvaarderplassen afgelopen voorjaar met genocide. Het zijn kwesties waar de dierethiek op moet reflecteren, zegt Bernice Bovenkerk.

Universitair docent Bernice Bovenkerk van de leerstoelgroep Filosofie heeft een Vidi-beurs van NWO gekregen voor onderzoek naar de veranderende relatie tussen mensen en dieren. De bestaande dierethiek weet daar nog niet goed raad mee.

De manier waarop de mens met dieren omgaat, is de laatste jaren geregeld het onderwerp van verhitte maatschappelijke debatten. Voorbeelden zijn de plofkip, de terugkeer van de wolf in Nederland en de grote grazers in de Oostvaarderplassen. ‘Deze kwesties leiden tot spanningen en als we daar niet op reflecteren, zullen de maatschappelijke onrust en het protest alleen maar toenemen’, zegt Bovenkerk.

Dierethiek kan volgens haar een belangrijke bemiddelingsrol spelen tussen debat, wetenschap en beleid. Maar dan moet die ethiek wel worden aangevuld met nieuwe inzichten. ‘Tot voor kort werd veel diergedrag toegeschreven aan in-

stinct, maar inmiddels weten we dat dieren veel meer capaciteiten hebben. Ze kunnen leren, communiceren en hebben een basaal gevoel voor rechtvaardigheid en altruïsme.’ Dieren zijn ook in staat om invloed uit te oefenen op hun omgeving.

De dierethiek moet zich volgens Bovenkerk niet alleen afvragen wat we wel en niet met dieren mogen doen, in het kader van hun welzijn, maar ook wat de relatie is tussen mens en dier. Dat is volgens haar belangrijk in een tijd waarin de mens zo’n grote invloed heeft op zijn omgeving. ‘Wilde dieren sterven massaal uit. Sommige dieren, zoals de wolf, trekken naar de stedelijke gebieden omdat hun leefgebied is vernietigd.’

Volgens Bovenkerk kunnen de traditionele ethische theorieën niet goed omgaan met de veranderende omstandigheden en nieuwe inzichten. ‘De huidige theorieën stellen dieren vooral voor als slachtoffer van menselijk handelen en niet als actieve deelnemers

die invloed uitoefenen en hun eigen doelen nastreven, al dan niet bewust.’ We moeten gaan naden-

ken over hoe we kunnen samenleven, stelt ze. ‘Dat vraagt om meer verrijnde ethische theorieën.’ **TR TL**

NOG TWEE VIDIBEURZEN

SLIMME MATERIALEN

Maarten Smulders van Organische Chemie gaat, met een Vidi-beurs op zak, op zoek naar een methode om slimme materialen te maken met voorspelbare eigenschappen. Momenteel is het ontwerpen van dergelijke materialen – die bijvoorbeeld reageren op de omgeving of makkelijk te recyclen zijn – veelal een kwestie van *trial and error*. In de toekomst hopen chemici stoffen te maken met eigenschappen die ze kunnen voorspellen op basis van de moleculen die ze gebruiken. Smulders gaat hiervoor aan de slag met vitrimeren, die bij kamertemperatuur sterk en robuust zijn, maar bij verwarming makkelijk te bewerken. Hij werkt aan een methode om deze eigenschappen naar zijn hand te zetten. **TR RK**

MAN-VROUWVERSCHILLEN BIJ INSECTEN

Vrouwtjes- en mannetjesinsecten kunnen behoorlijk verschillen. Moleculair bioloog Eveline Verhulst heeft een Vidi-beurs van NWO gekregen om uit te zoeken hoe dat komt. Ze gaat daarvoor kijken naar drie opvallende verschillen tussen parasitaire wespen van het geslacht *Nasonia*: de kleur van de poten, de lengte van de vleugels en de seksferomonen. Voor die verschillen moet een genetische verklaring zijn, eentje die volgens Verhulst te maken heeft met het zogeheten doublesex-gen. Dat gen is bij insecten verantwoordelijk voor de verschillende ontwikkeling van beide seksen. ‘Het doublesex-gen verandert zelf of verandert de aansturing van andere genen. We hebben eigenlijk geen idee.’ Haar onderzoek moet duidelijkheid brengen. **TR RK**